

564-2536 Kaijonharjun kaupunginosa, asemakaavan muutos, lähimmäiskortteli

Laaja lapsivaikutusten arviointi

2.5.2025

**YHDYSKUNTA- JA
YMPÄRISTÖPALVELUT**

OULU

1. Laaja lapsivaikutusten arviointi asemakaavahankkeessa

Asemakaavahankkeen aikana arvioidaan kaavan olennaisia vaikutuksia. Laaja lapsivaikutusten arviointi tehdään aina hankkeissa, joilla tunnistetaan olevan merkittäviä, suoria vaikutuksia lapsiin ryhmänä. Laaja lapsivaikutusten arviointi voidaan tehdä vaikutusten määrittämiseksi ja arvioimiseksi missä tahansa hankkeessa, jolla tunnistetaan olevan mahdollisia vaikutuksia lapsiin ryhmänä. Tilanteissa, joissa vaikutukset lapsiin ovat vähäisiä tai välillisiä, voidaan valita myös suppeampi lapsivaikutusten arviointi osana muuta kaavan vaikutustenarviointia.

Lapsivaikutusten arvioinnin eli LaVan tarkoitus on tunnistaa ja tarkemmin arvioida hankkeen vaikutuksia lapsiin ja lapsiperheisiin. Suunnitteluprosessin aikana tunnistettuja kielteisiä vaikutuksia pyritään hillitsemään tai poistamaan jatkosuunnittelussa. Lapsivaikutustenarviointia voidaan täydentää suunnittelun edetessä.

Arviointimenettely on käytössä Oulun kaupungin kaikilla toimialoilla kaupunginhallituksen linjauksen mukaisesti (KH 20.12.2021 § 417).

2. Kaavan valmistelija ja muut lapsivaikutusten arviointiin osallistuvat

Lapsivaikutusten arvioinnin on laatinut kaavahankkeen projektipäällikkö Leena Soudunsaari. Arviointi on käytetty kommenteilla kaavoituksen lapsivaikutusten arvioinnin asiantuntija Suvi Jänkälällä sekä hankkeeseen ryhtyneillä toimijoilla.

3. Hankkeen tiedot

Asemakaavan tavoite ja tarkoitus

Asemakaavan muutoksen taustalla on Oulun kaupungin vuonna 2021 järjestämä lähimmäiskorttelin tontinluovutuskilpailu, jonka voittanut ehdotus Havas on suunnittelun lähtökohtana. Tavoitteena on asemakaavan muuttaminen siten, että alueelle mahdollistetaan lähimmäiskorttelin, ts. erilaisten toimintojen ja asumisen hybridi-, palvelu- ja sukupolvikorttelin toteuttaminen. Samassa yhteydessä tarkistetaan suunnittelualueen itäpuolella olevien päiväkotitonttien kaavamääräykset.

Kortteliin osoitetaan monipuolista asumista, erilaisia palvelutiloja sekä julkisia ja yhteisöllisiä tiloja. Kortteliin pyritään osoittamaan tuettua asumista/palveluasumista, ARA-säänneltyä ja ARA-rajoituksista vapaata vuokra-asumista sekä omistusasuntoja. Vuokra- ja omistusasumisen lisäksi kortteliin tulee asumista ikääntyneille sekä ympärivuorokautista palveluasumista.

Lähimmäiskortteli tarjoaa korttelin ja lähialueen asukkaille monenlaisia lähipalveluita, kuten kirjaston, liikuntasalin, saunan, kortteliverstaan, nuorisotilan, kahvion ja vuokrattavat toimisto- ja neuvottelutilat. Lisäksi korttelin kivijalkaan muodostuviin liiketiloihin voi sijoittua erilaisia palveluntarjoajia.

Kaavahankkeen aikataulu ja osallistumismenettelyt

Kaavan laatiminen on käynnistetty lähtökohtien selvittämisellä ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimisella. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli mielipiteiden esittämistä varten nähtävillä 20.6.–31.8.2023.

Asemakaavaluonnos pidetään nähtävillä neljän viikon ajan kesällä 2025. Tänä aikana osallisten on mahdollista ottaa kantaa suunnitelmiin ja esittää niistä mielipiteensä. Kaava-asiakirjojen nähtävilläolosta kuulutetaan kaupungin verkkosivuilla ja lehti-ilmoituksella Kalevassa. Kaavaluonnoksen nähtävilläoloaikana järjestetään tiedotus- ja keskustelutilaisuus.

Kun kaavaluonnos on pidetty nähtävillä ja siitä on saatu mahdolliset mielipiteet, suunnittelu etenee kaavaehdotuksen laatimiseen. Kaavaehdotus valmistuu syksyllä 2025, jolloin se asetetaan nähtäville 30 päivän ajaksi. Tavoitteena on, että kaavamuutos on lainvoimainen vuoden 2025 lopussa.

Nykytilan kuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Kaijonharjun kaupunginosassa noin viisi kilometriä Oulun keskustasta pohjoiseen. Suunnittelualueella on Kaijonharjun monitoimitalo, jossa toimivat kirjasto, nuorisotilat ja iltapäiväkerho sekä niihin rajautuvia pysäköintialueita. Monitoimitalon jatkeena olevassa rakennuksessa on toiminut terveyskeskus, joka on poistunut tiloista 2019.

Monitoimitalon itäpuolella on rakentamaton metsäalue, joka on voimassa olevan asemakaavan mukaan osoitettu asuinkerrostalojen korttelialueeksi, sekä Kaijonharjun päiväkotit ja Kalevalan päiväkotit. Alueen pohjois- ja eteläpuolella on asuinkerrostaloja. Idässä suunnittelualue rajautuu Ilmarisenpuistoon ja lännessä Kaijontoriin.

Kaavaluonnos

Alueen asemakaavaa muutetaan siten, että alueelle mahdollistetaan palvelu- ja asuinrakennusten (PA-2), liike- ja toimistorakennusten (K-10), yleisten rakennusten (Y) ja autopaikkojen (LPA-1, LPA-4) korttelialueiden rakentaminen.

Palvelu- ja asuinrakennusten korttelialueelle (PA-2) saa sijoittaa yksityisiä ja julkisia palveluita, palveluasumista, ympärivuorokautista hoivaa, harrastus- ja kokoontumistiloja sekä asuntoja.

Liike- ja toimistorakennusten korttelialueelle (K-10) saa sijoittaa liike- ja toimistotiloja, julkisia ja yksityisiä lähipalveluita, ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia työtiloja sekä kokoontumistiloja. Alueelle ei saa sijoittaa päivittäistavarakaupan myymälätiloja.

Yleisten rakennusten korttelialueella (Y) sijaitsevat Kaijonharjun päiväkotit ja Kalevalan päiväkotit. Autopaikkojen korttelialueille (LPA-1-alue ja kaksi LPA-4- aluetta) voidaan osoittaa autopaikkoja suunnittelualueena olevalta korttelialueelta.

Uuden rakentamisen massoittelulla ja korttelirakenteella pyritään sopeutumaan ympäristöön sekä liittämään olemassa oleva ja uusi rakentaminen toisiinsa. Korttelialueen keskelle säästetään havupuumetsä, nk. hyvinvointimetsä. Toimintojen painopiste on korttelin kaakkois-eteläkulmassa, jonne sijoittuvat julkiset palvelut, mm. kirjasto, nuorisotilat, iltapäiväkerho, liikuntasali ja sauna.

4. Lapsivaikutusten arvioinnin tarve ja menetelmä

Hankkeessa todettiin, että suunnitelmasta tarvitaan laaja lapsivaikutusten arviointi. Kysymyksessä on kokonaisvaltainen muutos korttelin järjestelyissä, ja lapsia/nuoria koskevat palvelut tulevat siirtymään uuteen rakennukseen. Palveluita käyttävät myös korttelissa sijaitsevat päiväkodit esimerkiksi kirjastovierailujen yhteydessä. Harrastuspaikat ja -mahdollisuudet monipuolistuvat, koska lähimmäiskortteliin tulee mm. liikuntasali. Lähimmäiskortteliin tulee asumista, josta osa voi olla perheasuntoja.

Lähimmäiskortteli sijaitsee asuinrakennusten läheisyydessä, ja se on lähialueella asuville lapsille hyvin saavutettavissa. Itsenäisesti liikkuvat lapset/nuoret pääsevät palveluihin jalankulku- ja pyöräilyväyliä pitkin. Lapsilla ja nuorilla on kokoontumispaikka, jossa voidaan tavata kavereita ja harrastusryhmiä.

Lapsivaikutuksia arvioidaan kaavaluonnosvaiheessa. Tarvittaessa arviointia täydennetään kaavaehdotusvaiheessa. Vaikutukset koskevat kaikkia suunnittelualueen ja välittömän vaikutusalueen lapsia ja lapsiperheitä, korttelissa toimivien päiväkotien lapsia sekä harrastusten harrastajia. Julkisille palveluille osoitetussa rakennuksessa huomioidaan erityistason esteettömyys.

Arviointimenetelmä

Lapsivaikutuksia arvioidaan suhteessa Yleissopimukseen lapsen oikeuksista. Asemakaavoilla on tunnistettu olevan mahdollisesti vaikutuksia koskien seuraavia aihealueita ja artikloja:

- Lapsen hyvinvointi, vapaa-aika ja arki (LOS 26 art., 27 art., 31 art.)
- Huolenpito, suojaaminen ja turvallisuus (LOS 6 art., 16 art., 19 art., 33 art., 34 art., 36 art., 37 art.)
- Ihmissuhteet, identiteetti ja haavoittuva asema (LOS 2 art., 8 art., 14 art., 30 art., 9 art., 10 art., 22 art., 23 art., 30 art.)
- Terveys (LOS 24 art.)
- Koulutus ja varhaiskasvatus (28 art., 29 art.)

Vaikutusten arvioimisessa käytetään apuna taulukkotyökalua, johon kootut vaikutukset ja toimenpiteet on kuvattu seikkaperäisesti ja saavutettavasti tämän dokumentin kohdassa 5. Asemakaavan lapsivaikutukset.

Kaavan sisällöstä riippuen vaikutukset arvioidaan olemassa olevan aineiston ja tiedon pohjalta tai tehdään tarpeellisia lisäselvityksiä.

Arviointimenetelmä on laadittu Oulun kaupungin kaupunkiympäristöpalvelujen käyttöön ja perustuu Oulun kaupungin lapsivaikutustenarvioinnin malliin sekä Unicefin ja MLL:n lapsivaikutusten arviointityökaluihin ja aineistoihin.

Kuvaus tiedonkeruusta ja kuulemisista ml. lasten kuuleminen ja lasten näkemykset

Lähimmäiskorttelin tontinluovutuskilpailun kilpailuehdotukset olivat nähtävillä kuntalaispalautetta varten kaupungin internetsivuilla 8.–30.11.2021. Töitä tarkasteltiin ja arvioitiin Kajonharjun nuorisotiloissa ohjaajan toimesta, ja terveiset välitettiin kilpailun arviointiryhmälle. Tavoite on, että kaavaluonnoksen valmistumisesta ja siihen liittyvästä tiedotus- ja keskustelutilaisuudesta tiedotetaan alueen nuorisotilassa, kirjastossa ja päiväkodeissa kannustaen alueen lapsia ja nuoria osallistumaan ja kertomaan näkemyksensä suunnitelmasta.

5. Asemakaavan lapsivaikutukset

Hankkeella on merkittäviä, suoria ja välillisiä vaikutuksia lapsen hyvinvointiin, vapaa-aikaan ja arkeen. Hanke tarjoaa uudet terveelliset tilat leikkiin, vapaa-aikaan, harrastuksiin ja liikuntaan. Tilat ovat turvallisesti saavutettavissa. Aukioloajoilla voidaan vaikuttaa siihen, miten tilat palvelevat lapsia ja nuoria. Tämä on hyvä huomioida esimerkiksi liikuntavuorojen suunnittelussa. Lapsilla ja nuorilla on lyhyet ja turvalliset jalankulun ja pyöräilyn reitit. Palvelujen saavutettavuus Kajonraitin puolelta paranee. Jatkosuunnittelussa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota päiväkotien turvalliseen saavutettavuuteen Kajonraitin puolelta. Suunnitelmassa on tällä hetkellä esitetty läpikulkua pysäköintialueen kautta. Hankkeella voi olla vaikutuksia perheiden taloudelliseen tilanteeseen, toimeentuloon ja riittävään elintasoon. Alueelle voi muodostua uusia työpaikkoja ja hanke tarjoaa mahdollisuuden uuteen yritystoimintaan.

Hankkeella on suoria ja välillisiä vaikutuksia huolenpitoon, suojaamiseen ja turvallisuuteen. Lasten kasvu- ja toimintaympäristön kannalta lähimmäiskortteli tarjoaa turvalliset puitteet. Kortteliin tavoitellaan monipuolista asuntotuotantoa, jolloin esimerkiksi lapsiperheet ja isovanhemmat voivat asua samassa korttelissa. Liikenneturvallisuudessa on huomioitu ja eritelty eri liikennemuodot, pihat ja reitit ovat valaistuja. Julkisilla paikoilla toteutuu vertaisvalvonta, kortteli luo viihtyisää ympäristöä ja viihtyisiä tiloja. Sosiaaliset kohtaamiset eri-ikäisten ja -taustaisten kanssa toteutuu luontevasti.

Hankkeella on suoria ja välillisiä vaikutuksia ihmissuhteisiin, identiteettiin ja haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin. Lähipalvelut ovat saavutettavissa omalla asuinalueella, aikuisten läsnäolo julkisissa palveluissa ja sosiaaliset kohtaamiset lähimmäiskorttelin asukkaiden kanssa tukevat lapsen ihmissuhteita. Aikuisten läsnäololla ja vertaisvalvonnalla on tärkeä merkitys. Julkisissa palveluissa on huomioitu erityistason esteettömyyden toteuttaminen. Palveluntarjonnassa, mm. liikuntavuorojen jakamisessa huomioidaan myös erityisryhmät. Maksuttomia harrastus- ja vapaa-ajan tapahtumia tulee järjestää. Lasten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia voidaan mahdollistaa lasten ja nuorten huomioon

ottamisella suunnittelussa. Esimerkiksi nuorisotiloissa nuoret saava vaikuttaa tilojen käyttöön. Julkiset tilat mahdollistavat myös esimerkiksi eri alueilla asuvien kavereiden ta-paamisen.

Hanke tarjoaa turvalliset ja terveelliset tilat esimerkiksi liikuntaharrastuksiin ja kirjaston käyttöön myös opetusmielessä. Alueen palveluntarjonta mm. päiväkotien osalta on todennäköisesti riittävä, vaikka asuminen alueella lisääntyisikin. Päiväkodit tarjoavat toimintaa esikouluun asti, ala- ja yläkoulu sijaitsevat kävelymatkan päässä.

Yhteenveto ja kokonaisarvio

Hankkeella on merkittäviä vaikutuksia lapsiin ja nuoriin. Vaikutukset tulee huomioida suunnittelussa. Vaikutusten arviointia voidaan päivittää suunnittelun edetessä.

6. Johtopäätös ja suositus jatkotoimenpiteiksi

Kokonaisarvion perusteella asemakaavan tunnistetut vaikutukset lapsiin ja perheisiin ovat hyväksyttäviä suhteessa asemakaavan tavoitteisiin. Hankkeeseen ryhtyvät vastaavat jatkotoimenpiteistä ja he saavat tarvittavan tiedon kaavahankkeen asiakirjoista ja sen aikana toteutuvasta vuorovaikutuksesta alueen asukkaiden ja muiden osallisten kanssa. Lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuudet suunnitteluun tulee huomioida.

Tämän arvioinnin tulokset ja suositukset viedään päätöksentekijöiden käyttöön osana päätöksentekoon liittyviä materiaaleja.

